

Є. І. Макаренко, кандидат юридичних наук,
професор кафедри криміналістики
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРО РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ СЛІДЧОГО У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ ПРО КОНТРАБАНДУ

У статті викладаються особливості розшукової роботи слідчого (дознавача митниці) з використанням сучасних криміналістичних засобів і методів встановлення осіб, які вчинили контрабанду.

В статье излагаются особенности розыскной работы следователя (дознателя таможи) с использованием современных криминалистических средств и методов установления лиц, совершивших контрабанду.

The article deals with the specificity of using modern by criminalistics facilities and methods investigator in search of the persons who committed smuggling.

Ключові слова. Розшукова діяльність слідчого, криміналістичні засоби, методи.

Вступ. Важливим обов'язком дізнавачів митниць, слідчих СБУ, МВС і Держкомкордону України є встановлення (розшук) підозрюваних і обвинувачених у кримінальних справах про контрабанду, місце перебування яких невідоме, або які переховуються від слідства. Проте чинне кримінально-процесуальне законодавство України не містить точного визначення організаційних аспектів розшукової діяльності слідчого. Законодавець вживає лише термін “оголошення розшуку” (ст. 138, 207 КПК) і похідні від нього словосполучення “слідчий до закінчення строку, встановленого для провадження досудового слідства, зобов'язаний вжити всіх необхідних заходів до встановлення місця перебування обвинуваченого” (ст. 137 КПК). При цьому ані поняття розшуку, ані перелік розшукових заходів не розкривається. Відсутність чіткої правової регламентації даної діяльності призводить до різних тлумачень у науці та неоднозначних способів виконання повсякденної роботи слідчих.

До проблематики розшукової діяльності слідчого як об'єкта криміналістичної науки й різновиду боротьби зі злочинністю неприхований інтерес виявило чимало вчених-криміналістів, зокрема: Р. С. Белкін, В. М. Биков, В. І. Громов, В. А. Жбанков і Г. М. Меглицький, О. О. Закатов, С. М. Єсін, В. П. Іларіонов і І. В. Путова, Є. К. Кагін, Н. С. Карпов і О. Н. Карпов, О. О. Касаткіна, О. Н. Колісниченко, О. Ф. Коновалов, І. П. Крилов і О. І. Бастрикін, В. А. Лукашов, А. А. Матчанов, У. А. Мусаєва, В. О. Образцов, В. І. Попов, І. В. Постика, П. Є. Титов, В. М. Шевчук та ін., в тому числі автор цієї статті [1]. Однак серед названих учених і дотепер немає єдності поглядів щодо поняття та змісту розшуку підозрюваних і звинувачених у вчиненні злочину.

Постановка завдання. Мета дослідження – теоретично обґрунтувати і з професійних позицій проаналізувати перелік і зміст розшукових заходів слідчого, спрямованих на встановлення й подальше затримання злочинця. Для досягнення поставленої мети в ході дослідження були розглянуті такі конкретні завдання: сформулювати визначення “розшукової діяльності слідчого”; визначити сутність і зміст розшукової діяльності слідчого, об'єкти розшуку та його види у справах про контрабанду; сформулювати рекомендації щодо пошуку контрабандистів за залишеними ними матеріальними й ідеальними слідами тощо.

© Є. І. Макаренко, 2011

Результати дослідження. Розшукова діяльність слідчого (дознавача) в процесі розслідування контрабанди, спрямована на встановлення причетних до її вчинення осіб, безумовно, є одним із центральних завдань досудового слідства у кримінальній справі. Але що саме розуміється під словами *розшук* і *розшукова діяльність слідчого*? Здавна під словом *розшук* у побуті розуміли дію зі значенням *розшукувати* або *робити пошуки кого-, чого-небудь, внаслідок пошуків або шукаючи, виявляти кого-, що-небудь десь*, наприклад особу, звинувачену в учиненні злочину, яка переховується, тощо. Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає розшук як *систему слідчих і оперативних заходів щодо виявлення злочинця, який втік, викраденого майна й ін.* [2].

Наведена редакція визначення розшуку, на наш погляд, дещо звужує його розуміння, яке реально склалося в роботі правоохоронних органів. Фактично в ньому названі лише об'єкти розшуку, і то не всі, а саме: “злочинець, який втік” і “викрадене майно”. Звичайно, було б некоректно дорікати наведеному визначенню щодо неповного переліку об'єктів, які є метою розшуку. Адже тлумачні словники розраховані на широке коло читачів, аби дати їм найзагальніше уявлення щодо розшуку, який проводиться правоохоронними органами держави, і не більше. Проте наведене визначення розшуку містить цінну вказівку на те, що сам розшук становить собою “систему слідчих і оперативних заходів”, здійснюваних з метою виявлення злочинця, викраденого майна й ін.

Дивує надто мала кількість публікацій, присвячених розшуковій роботі слідчого, причому не тільки в нашій країні, але й за її межами, дуже мало вітчизняних авторів виявили цікавість до тематики розшуку злочинців. Як причину, що пояснює майже повну відсутність публікацій стосовно цієї тематики, можна назвати виконання цієї функції та пов'язаних із нею завдань із давніх часів лише органами міліції та державної безпеки. В обох цих відомствах така робота розглядалася як складова частина оперативнорозшукової діяльності, через що була ретельно законспірована. Для такої конспірації існувала і своя причина – недостатня правова регламентація розшукової діяльності, а іноді повна відсутність останньої. І хоча сам по собі розшук злочинців, що переховуються від слідчих органів, практично не був оповитий таємницею, але його проведення передбачало деякі заходи, знати про які необізнаним було не бажано.

Наприклад, І. М. Якимов вважав, що “вирішення питань, де і як шукати злочинця, як здійснювати переслідування й затримання злочинця та розшук здобутого ним шляхом злочину, належить до проблем карної (нині криміналістичної. – Є. М.) тактики”. Поняття розшуку він трактував широко, розуміючи під ним всю діяльність щодо розкриття злочину – від виявлення його ознак до встановлення особи злочинця [3, 46–50]. Подібне розуміння суті розшуку логічно привело І. М. Якімова до висновку про те, що він повинен здійснюватися як гласними, так і негласними засобами, застосування яких має бути зосереджене в одних руках – працівника карного розшуку.

Аналогічним чином трактував розшук В. І. Громов, вважаючи, що “під розшуком, в спеціальному значенні цього слова, слід розуміти такі дії органів дізнання, які ... спрямовані на знаходження злочинця за виявленим і вже в достатній мірі з'ясованим злочинним фактом ... з властивими йому особливими прийомами розслідування: негласним оглядом, стеженням і спостереженням” [4, 20–21]. Пізніше в літературі почав зустрічатися термін “оперативно-розшукові дії”, яким позначався комплекс негласних заходів органів дізнання щодо розкриття злочину.

У 1949 р. А. І. Вінберг і Б. М. Шавер першими зробили спробу звизити поняття розшуку в криміналістиці. Вони зарахували до криміналістики розгляд питань розшуку відомого злочинця і викрадених цінностей. Провідну роль в організації та здійсненні розшуку злочинця вони відводили слідчому, сприяючи йому мали органи карного розшуку [5, 162–164, 215].

Перше спеціальне дослідження проблематики розшуку в криміналістиці та слідчій практиці виконав В. І. Попов [6], який дійшов висновку, щорозшук – це система оперативних дій з виявлення розшукуваної особи, а слідчий розшук є розшуком особи, звинуваченої в учиненні злочину. При цьому матеріали для розшуку збираються за допомогою допитів, виїмки поштово-телеграфної кореспонденції, обшуків і оглядів. В. І. Попов увів також поняття розшукових орієнтувань і версій, що визначають напрям розшуку, та загороджувальних заходів, під якими він розумів дії, що забезпечують затримання обвинуваченого, який ще не встиг покинути межі району діяльності органу, що провадить розслідування у справі. Викладені положення разом з ідеями, висунутими І. М. Якимовим, В. І. Громовим, А. І. Вінбергом, Б. М. Шавером, М. В. Терзієвим, мали не лише теоретичний, але й практичний характер і стали основою майбутнього криміналістичного вчення про розшук, розробці якого В. І. Попов присвятив низку своїх наукових праць. Судячи з публікацій, він розрізняв розшук у спеціальному і в широкому сенсі. Об'єктами розшуку в спеціальному сенсі є злочинці, що переховуються. Розшук у широкому сенсі – це частина оперативнорозшукової діяльності у формі допомоги слідству чи дізнанню. Розшук усіх видів проводиться за допомогою спеціальних розшукових прийомів і методів, а не слідчих дій, не слідчим, а оперативними працівниками органів дізнання [7, 241].

Ототожнюючи поняття розшукової й оперативнорозшукової діяльності, В. І. Попов тим самим привернув увагу криміналістів до цієї проблематики, проте, як з'ясувалося, більшість із них його концепцію розшукової діяльності не поділяє. Так, М. П. Шаламов першим дійшов висновку, що розшукові дії в процесі розслідування – “це звичайні слідчі дії: огляди, обшуки, допити і т. ін., які провадяться з метою розшуку, а також оперативнорозшукові заходи, ... що провадяться водночас процесом активного пошуку” [8, 328–329]. Це було якісно інше розуміння розшукової діяльності, яке полягало в розмежуванні розшукової діяльності слідчого і оперативнорозшукової діяльності органів дізнання.

Поділяючи погляди М. П. Шаламова на розшукову діяльність, Б. Є. Богданов визначив розшук як взаємопов'язану діяльність слідчого й інших підрозділів органів дізнання щодо встановлення місцезнаходження й затримання встановленого злочинця, що переховується, а також з виявлення прихованого майна та знарядь злочину. На думку Б. Є. Богданова, розшук здійснюється як слідчим – шляхом проведення слідчих та інших дій (яких саме інших, він не називає. – Є. М.), так і органами дізнання – шляхом проведення оперативнорозшукових дій [9, 453–456]. На ці “інші” дії слідчого водночас із Б. Є. Богдановим звернув увагу відомий український криміналіст О. Н. Колісниченко, який назвав їх *розшуковими діями слідчого*. На його думку, розшукову діяльність у процесі розслідування слід розуміти як систему слідчих дій, розшукових і оперативнорозшукових заходів, не змішуючи їх один з одним [10, 352].

До середини 70-х рр. в Україні розшукову діяльність слідчого спеціально досліджував лише О. Ф. Коновалов, який захистив із цієї проблематики кандидатську дисертацію (1972) й опублікував у 1973 р. посібник “Розшукова діяльність слідчого” [11].

У подальшому ідею розшукової діяльності слідчого підхопили такі відомі російські вчені-криміналісти, як Р. С. Белкін, О. О. Закатов, І. М. Лузгін, І. П. Крилов і О. І. Бастрюкін, П. Є. Тітов та ін. [12]. Проте зіставлення поглядів цих авторів дозволяє дійти висновку, що поміж ними немає однакості думки стосовно поняття та змісту розшуку. Наприклад, в одному з перших радянських підручників з

криміналістики зазначалося, що “розшуком називається система слідчих дій і оперативно-розшукових заходів, спрямованих на з’ясування місцеперебування об’єкта розшуку і вжиття щодо нього передбачених законом заходів в інтересах здійснення правосуддя (наприклад, арешт обвинуваченого чи вилучення викраденого майна)”. При цьому наводився і типовий перелік об’єктів розшуку, а саме: обвинувачені й підсудні, що ухиляються від прибуття до органів досудового слідства чи суду; засуджені, що ухиляються від виконання вироку, в тому числі й ті, що втекли з місць позбавлення волі; особи, які пропали безвісти; викрадені речі, гроші й інші цінності, що набуті злочинним шляхом і є речовими доказами у кримінальній справі; майно обвинуваченого для забезпечення можливої за вироком суду конфіскації з метою відшкодування матеріального збитку, завданого скоєним злочином, і т. ін. [13, 352].

Як видно, наведені вище розшукувані об’єкти заздалегідь відомі органам розслідування – суб’єктам (виконавцям) розшуку. Саме з огляду на цю обставину систему слідчих дій і оперативно-розшукових заходів, спрямованих на з’ясування місцеперебування зазначених об’єктів, було запропоновано називати розшуком у вузькому значенні цього слова.

До наведеного поняття нічого принципово нового не внесло і визначення розшуку, запропоноване в 1968 році П. Є. Титовим. Як і О. Н. Колісниченко та Б. Є. Богданов, він включив до змісту розшуку слідчі дії й оперативно-розшукові заходи, об’єднавши їх терміном “розшукові дії” [14, 465].

У 1976 р. І. М. Лузгін виступив зі своїм визначенням поняття розшуку, хоча зі змістовного погляду воно не відрізнялося суттєвою новизною, бо як і попередники, він розглядав розшук як систему слідчих дій і оперативно-розшукових заходів. Новим же в цьому визначенні було те, що ця система, на думку автора, розробляється криміналістикою. І. М. Лузгін так і писав: “Під розшуком розуміється система слідчих дій і оперативно-розшукових заходів, що розробляється криміналістикою...” [15, 362]. З цього логічно виходить, що оперативно-розшукові заходи, здійснювані органом дізнання, незалежно від слідчого виступають об’єктом розробки з боку криміналістики. Але з таким розумінням розшуку навряд чи можна погодитися.

З цього приводу професор Р. С. Белкін у книзі “Курс советской криминалистики” (т. 2, 1978 р.) об’єктом пильного дослідження обрав саме “криміналістичне вчення про розшук”, присвятивши відповідному науковому аналізу окремий розділ [16, розд. 6]. Вчасно зроблений ним акцент на проблемах розшукової діяльності сприяв тому, що в 1982 р. з цієї тематики було захищено дві кандидатські дисертації: Т. В. Боголюбською – “Правові та організаційні питання розшуку слідчим обвинувачених, місцезнаходження яких невідоме” (Москва) та Є. К. Кагіним – “Криміналістичні основи розшуку осіб, що сховалися від слідства та суду” (Свердловськ). А з середини 80-х рр. дослідження розшукової діяльності слідчого активно проводив О. О. Закатов, який, сприйнявши в цілому концепцію Р.С. Белкіна щодо теорії розшуку, успішно захистив з цієї проблематики докторську дисертацію – другу в радянській криміналістиці після дисертації В. І. Попова, опублікував ряд робіт і розділів підручників з розшукової діяльності слідчого [17].

Після розпаду Радянського Союзу з багатьох аспектів розшуку злочинців, у тому числі шляхом оперативно-розшукової діяльності, було знято певну завісу таємниці. Досить сказати, що вже в лютому 1992 р. ухвалено перший в історії України відкритий оперативно-розшуковий закон, а невдовзі й відповідний Науково-практичний коментар до нього [18, 128]. Відсутність на Законі та Коментарі до нього грифа таємності практично зробила досить прозорою всю оперативно-розшукову діяльність наділених цією компетенцією правоохоронних органів. Ця обставина відразу ж позначилася появою великої кількості відкритих публікацій з оперативно-розшукової діяльності [19].

Щодо розшукової діяльності слідчого, тобто кримінально-процесуальних і криміналістичних аспектів розшуку злочинців, що переховуються, то за рідкісними винятками вони й дотепер, на наш погляд, не привернули належної уваги науковців. Проблемам встановлення та розшуку злочинців присвятили наукові праці (на монографічному рівні) росіяни В. А. Жбанков і Г. М. Меглицький, О. О. Касаткіна, В. В. Гончар, С. М. Єсін, а також українські науковці О. М. Бандурка, А. В. Іщенко, В. О. Малярова, Н. С. Карпов та ін. [20].

Отже, криміналістичне вчення про розшук належить до окремих криміналістичних теорій, становлення, формування яких поки що не можна вважати завершеним. Через це визначення поняття і змісту криміналістичного вчення про розшук потребує, на наш погляд, більш стерильного тлумачення, а саме:

- поняття і змісту *розшуку* та *розшукової діяльності* як однієї з форм боротьби зі злочинністю, зокрема контрабандою;

- структури розшукової діяльності як об’єкта наукового дослідження.

Насамперед, потрібно підтримати думку представників теорії оперативно-розшукової діяльності про те, що розшук осіб, які вчинили злочин, його організація й ефективне проведення є одним з основних завдань органів дізнання. Зокрема, В. А. Лукашов, який вперше в СРСР у 1963 р. захистив кандидатську дисертацію з проблем оперативно-розшукової роботи органів міліції, запропонував розглядати розшук злочинців, які переховуються від органів дізнання та слідства, як самостійний напрям оперативно-розшукової діяльності ОВС. Треба зазначити, що саме цей вид розшуку прямо й тісно стикається з процесуальними питаннями кримінального переслідування підозрюваних, обвинувачуваних, засуджених, дотримання всіх процесуальних норм і правових гарантій розшукуваних осіб. При цьому сам розшук злочинців, що переховуються, він розумів як систему організаційних, процесуальних, оперативно-розшукових та інших спеціальних заходів, комплексне здійснення яких забезпечує швидке виявлення осіб, що

мають бути притягнені до кримінальної відповідальності, та засуджених, і вжиття до тих чи інших передбачених законом заходів [21, 3].

Отже, розшукова діяльність є одним з основних функціональних обов'язків органів дізнання та досудового слідства [22, ст. 2, п. 9 ст. 10]. Її зміст становить розшук осіб, які переховуються від органів дізнання, досудового слідства та суду, ухиляються від виконання кримінального покарання чи пропали безвісти, а також інших об'єктів (осіб, предметів контрабанди тощо) – носіїв доказової інформації, що мають значення для встановлення істини у справі. Загалом її відмінність від розслідування полягає в тому, що метою розшукової діяльності є встановлення і виявлення, а метою розслідування – доказування. Зрозуміло, що таке розмежування має найзагальніший, приблизний характер і не дає повного уявлення щодо структури цих видів діяльності.

Розшукова діяльність передбачає проведення оперативно-розшукових, розшукових заходів і слідчих дій, а розслідування – це проведення слідчих дій, організаційно-технічних і розшукових заходів. Якщо розглядати ці обидва види діяльності як систему дій, то стане очевидним збіг двох елементів кожної системи. Що означає цей збіг? Чи можна на його основі робити висновок про те, що розшукова діяльність і розслідування тотожні? Чи однакове функціональне навантаження в обох випадках несуть однакові елементи систем?

Відповідаючи на ці питання, насамперед слід зауважити, що оперативно-розшукові заходи є специфічним видом розшукової діяльності. Як слушно наголошує О. М. Бандурка, оперативно-розшукові заходи мають не процесуальний, а переважно розвідувальний (пошуковий) характер, здійснюються спеціальними засобами і є винятковою прерогативою оперативних служб правоохоронних органів, у тому числі органів внутрішніх справ [23, 14]. Вказівка на пошуковий характер оперативно-розшукових заходів, спеціальні засоби їх здійснення та суб'єкта в особі деяких (далеко не всіх) спеціальних служб, дозволяє чітко відмежувати їх як від слідчих дій, так і від інших заходів органів дізнання. Відсутність же такої вказівки у визначенні оперативно-розшукових заходів робить подібне визначення безпредметним.

Метою оперативно-розшукових заходів може бути і розшук злочинця, що переховується, і викраденого майна, і можливих свідків. З цього погляду, їх мета може збігатися з розшуковими заходами слідчого. Але розшукові заходи – це заходи, здійснювані слідчим у процесі розслідування або в зупиненій провадженні справи тільки з зазначеною метою і лише процесуальними або організаційно-технічними засобами, тоді як основне призначення оперативно-розшукових заходів полягає в запобіганні, припиненні й виявленні злочинів.

Для розшукових заходів і слідчих дій, як елементів розшукової діяльності, спільні мета і суб'єкт проведення, а різні – форми і прийоми виконання. При цьому до слідчих належать не якісь там специфічні “розшукові” дії. Їх процесуальний порядок і тактика звичайні. Оскільки розшукові заходи і слідчі дії, що виконуються з розшуковою метою, проводяться слідчим у процесі розслідування, остільки вони є елементами цього процесу, в цьому сенсі, і лише в цій частині, розшукову діяльність можна вважати за елементом розслідування. Оперативно-розшукові заходи до змісту розслідування не входять.

Особливий інтерес і значення має розшукова робота слідчого за зупиненими кримінальними справами в порядку, встановленому ст. 206 КПК України. Її зміст і структуру можна класифікувати таким чином:

- розшукові процесуальні дії: оголошення розшуку обвинуваченого (ст. 138 КПК України), залучення громадськості до розшукової роботи (ст. 127; 128; 128 КПК України), давання органів дізнання окремих доручень та вказівок (ст. 118 КПК України);

- розшукові непроцесуальні дії: подворові обходи, взяття пояснень, перевірки на підприємствах, в установах, організаціях, інформування громадськості з використанням засобів масової інформації, бесіди з особами, які мають опосередковану інформацію, перевірка за криміналістичними й іншими видами обліків, вивчення архівних кримінальних справ, обстеження місць імовірного збуту краденого, складання та розсилання орієнтувань, створення умов, які спонукатимуть розшукувану особу до вчинення певних дій, що її викриють (звернення до призовних пунктів військкоматів, банків, пошти, операторів зв'язку тощо).

Розшукові дії слідчого відрізняються від оперативно-розшукових заходів тим, що вони провадяться відкрито, за конкретною кримінальною справою. При цьому певні непроцесуальні дії є аналогічними до оперативних заходів.

Як і розслідування в цілому, розшукова робота провадиться з урахуванням психологічних особливостей суб'єктів (працівника органу дізнання, слідчого, представника громадськості) й об'єктів злочину (злочинця, осіб, які приховують сліди злочину, та ін.). Тому, здійснюючи розшукову роботу, слідчий повинен інтуїтивно передбачати розгортання подій, визначати лінію поведінки учасників кримінального процесу. Проте така інформація матиме вірогідний характер, якщо вона визначатиметься не тільки психологічними характеристиками суб'єкта, а й слідчою ситуацією, що може значно звузити або навпаки – розширити його можливості. Тут ми цілком згодні з думкою В. О. Коновалової, яка наголошує, що в “розшуковій роботі вкрай важливу роль відіграє інтуїція” [24, 17–34].

Висновки. Резюмуючи сказане, наголосимо, що під терміном *розшук* слід розуміти певну мету або конкретні завдання, пов'язані з розкриттям злочину та виявленням осіб, причетних до розслідуваної контрабанди чи іншого злочину, а під терміном *розшукова діяльність* – процес їх досягнення з використанням наявних у розпорядженні безпосередніх виконавців (суб'єктів) розшуку відповідних засобів

і методів розшукової роботи. Вона становить собою діяльність компетентних державних органів (дільзання, досудового слідства) з установлення місця перебування обвинуваченого, підсудного чи засудженого, який ухилиється від явки в судові чи слідчі органи або від виконання вироку, або осіб, що втекли з місць ув'язнення, пропали безвісти, установлення особи невпізнаних трупів тощо.

Щодо структури розшукової діяльності, то вона може бути інтерпретована у вигляді системи, яку становлять два види розшукових дій: *першими* є оперативно-розшукові заходи, закономірності змісту і здійснення яких, тактика застосування, поєднання зі слідчими діями та шляхи їх вдосконалення вивчаються і розробляються теорією ОРД; *другими* – розшукові заходи і слідчі дії, що в своїй сукупності становлять зміст розшукової діяльності слідчого. Саме в цій ролі вони є об'єктами криміналістики. Повертаючись до вищезазначеної критики, зазначимо, що саме тут корениться причина нашої незгоди із запропонованим професором І. М. Лузгіним визначенням розшуку у вигляді розроблюваної криміналістикою системи слідчих дій і оперативно-розшукових заходів. Криміналістика вивчає, вдосконалює й розробляє засоби і методи лише розшукової діяльності слідчого, як суб'єкта роботи з доказами. Щодо положень теорії оперативно-розшукової роботи, що стосуються цієї діяльності, то вони враховуються й використовуються криміналістикою подібно до даних інших наук.

Таким чином, при розслідуванні контрабанди чи іншого злочину може бути зібрано достатньо доказів для притягнення особи до кримінальної відповідальності, але, якщо вона ховається від слідства чи суду, цей процес переривається, і фактично злочин залишається нерозкритим, а винні не несуть належного покарання. Тому правильне розуміння розшукової діяльності слідчого, її методів і засобів, а також добре поставлена розшукова робота наділених цією функцією органів державної влади є гарантією того, що жоден злочинець не уникає заслуженого покарання. А це, у свою чергу, створює в державі обстановку великої впевненості населення у своїй захищеності від злочинних зазіхань на їх життя, здоров'я, власність, спокій і порядок у суспільстві. Щоправда, розглядаючи проблеми правового регулювання діяльності слідчого з розшуку підозрюваних і звинувачених, треба зауважити, що для становлення процесуального інституту розшукових дій слідчого потрібно чітко закріпити в законі поняття “розшукові слідчі дії” та передбачити механізм їх реалізації.

Література

1. Див.: Колесниченко А. Н. Розыск. – В кн.: Криминалистика. – М., 1963; Лукашов В. А. Розыск скрывшихся преступников : монография. – М., 1963; Попов В. И. Розыскная деятельность в системе уголовного процесса и криминалистики // Учен. труды Казахск. ун-та. – Алма-Ата, 1967. – Т. 8. – Вып. 8; Коновалов Е. Ф. К вопросу о понятии и объектах розыскной деятельности следователя // Труды Высшей школы МВД СССР. – М., 1972. – Вып. 34; Белкин Р. С. Курс советской криминалистики: гл. 6. “Криминалистическое учение о розыске”. – М., 1978; Крылов И. Ф., Бастрыкин А. И. Розыск, дознание, следствие. – Л., 1984; Закатов А. А. Криминалистическое учение о розыске : учебное пособие. – Волгоград : ВСШ МВС СРСР, 1988; Постика И. В. Проведение дознания по делам о контрабанде, совершенной с участием представителей предпринимательских структур. – Одесса, 1988, – 80 с.; Жбанков В. А., Меглицкий Г. Н. Криминалистические средства и методы установления лиц, совершивших преступления : учебн. пособие. – М., 1993; Образцов В. А. Установление преступника, скрывшегося с места происшествия // Криминалистика. Цикл лекций по новой программе курса. – М. : Юригон, 1994; Илларионов В. П., Путова И. В. Правовые и организационно-методические аспекты международного розыска преступников : учебное пособие. – М. : Книжный мир, 1999; Шевчук В. М. Основи методики розслідування контрабанди : навч. посібник. – Х. : Нац. юрид. акад. України, 2001. – 49 с.; Мусаева У. А. Розыскная деятельность следователя по делам о преступлениях в сфере компьютерной информации : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. юрид. наук : 12.00.09. – Тула, 2002; Касаткина Е. А. Розыск обвиняемого в уголовном процессе Российской Федерации : дис. на соискание научной степени канд. юрид. наук : 12.00.09. – Владимир, 2004. – 175 с.; Макаренко Є. І. Розшук і затримання підозрюваних (звинувачених) у наркобізнесі : навч. посібник. – Дніпрськ : Юрид академія МВС, 2005. – 148 с.; та ін.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slovnuk.net>.
3. Якимов И. Н. Криминалистика. Уголовная тактика / Якимов И. Н. – М., 1929. – С. 46.
4. Громов В. И. Дознание и предварительное следствие. Теория и техника расследования преступлений / Громов В. И. – М., 1929. – С. 20–21.
5. Винберг А. И. Криминалистика / А. И. Винберг, Б. М. Шавер. – М., 1949. – С. 162.
6. Попов В. И. Розыскная работа следователя : пособие для следователей / Попов В. И. – М. : Госюриздат, 1950. – 60 с.
7. Попов В. И. Розыскная деятельность в системе уголовного процесса и криминалистики / В. И. Попов // Ученые труды Каз-ГУ. – Т. 8. Сер. Юридическая. – Вып. 8. – 1967. – С. 241; Розыск в широком смысле. – Там же. – Т. 10. – Вып. 10. – Ч. 1, 1970.
8. Шаламов М. П. Розыск / В кн. : Криминалистика. – М., 1959. – С. 328–329; Якубович Н. А. Работа следователя по возмещению материального ущерба и розыску похищенного имущества. – М., 1954. – С. 42.
9. Богданов Б. Е. Розыск / Богданов Б. Е. / В кн. : Криминалистика. – М., 1963. – С. 453.
10. Колесниченко А. Н. Розыск / Колесниченко А. Н. / В кн. : Криминалистика. – М., 1963. – С. 352.
11. Коновалов Е. Ф. К вопросу о понятии и объектах розыскной деятельности следователя // Труды Высшей школы МВД СССР. – 1972. – Вып. 34. – С. 75; Коновалов Е. Ф. Розыскная деятельность следователя. – М., 1973.

12. Див.: *Белкин Р. С.* Курс советской криминалистики. – М., 1978; *Крылов И. Ф., Бастрыкин А. И.* Розыск, дознание, следствие. – Л., 1984; *Закатов А. А.* Криминалистическое учение про розыск : учебное пособие. – Волгоград : ВСШ МВС СРСР, 1988 ; та ін.
13. Колесниченко А. Н. Розыск / Колесниченко А. Н. – В кн.: Криминалистика. – М., 1963. – С. 352.
14. Титов П. Е. Розыск / Титов П. Е. / В кн.: Криминалистика. – М., 1968. – С. 465.
15. Лузгин И. М. Тактические положения взаимодействия следственных и оперативных органов / Лузгин И. М. / В кн.: Криминалистика. – М., 1976. – С. 362.
16. Белкин Р. С. Курс советской криминалистики. Гл. 6 / Белкин Р. С. – М., 1978.
17. Закатов А. А. Криминалистическое учение про розыск : учебное пособие / Закатов А. А. – Волгоград : ВСШ МВС СРСР, 1988.
18. Див.: Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-ХІІ ; *Сервецький І. В.* Науково-практичний коментар Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність”. – К., 2000. – С. 128.
19. Див.: *Суцено В. Д.* Источники оперативно-розыскной информации в деятельности органов внутренних дел Украины // Проблемы юридической науки та правоохоронної практики. – К., 1994. – С. 238–244 ; *Курочка М.* Легалізація оперативно-розшукової діяльності у доказуванні // Право України. – 1999. – С. 53 ; Основы оперативно-розыскной деятельности : учебник для юридических вузов / под общей ред. В. Б. Рушайло. – Санкт-Петербург, 2000 ; *Погорецький М.* Межі доручень слідчого органу дізнання при проведенні оперативно-розшукових заходів // Право України. – 2000. – № 9. – С. 48 ; *Бандурка О. М.* Оперативно-розшукова діяльність : підручник. – Харків, 2002 – Ч. 1. – 2002. – 334 с. ; та ін.
20. Див.: *Жбанков В. А., Меглицкий Г. Н.* Криминалистические средства и методы установления лиц, совершивших преступления : учебное пособие. М., 1993 ; *Мусаева У. А.* Розыскная деятельность следователя по делам о преступлениях в сфере компьютерной информации : автореф. дис. на соискание научной степени канд. юрид. наук специальности: 12.00.09 – уголовный процесс, криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. – Тула, 2002 ; *Касаткина Е. А.* Розыск обвиняемого в уголовном процессе Российской Федерации : дис. на соискание научной степени канд. юрид. наук: 12.00.09. – Владимир, 2004. – 175 с. ; *Ищенко А. В., Шевченко А. С.* Криміналістичне забезпечення розшуку безвісно відсутніх осіб : посіб. / за заг. ред. І. П. Красюка. – К. : РВВ МВС України, 2005. – 146 с. ; *Макаренко Є. І.* Розшук і затримання підозрюваних (звинувачених) у наркобізнесі : навч. посібник. – Дніпропетровськ : Юрид. акад. МВС, 2005. – 148 с. ; *Маларова В. О.* Тактико-криміналістичні та процесуальні основи пошуку та затримання злочинця : дис. на соискание научной степени канд. юрид. наук : 12.00.09. – Х. : Нац. ун-тет внутр. справ, 2005 ; *Гончар В. В.* Деятельность следователя по розыску подозреваемых и обвиняемых : дис. на соискание научной степени канд. юрид. наук : 12.00.09. – Москва, 2007. – 188 с. ; *Есин С. Н.* Криминалистическое обеспечение розыска лиц, скрывшихся от следствия и суда : дис. на соискание научной степени канд. юрид. наук: 12.00.09. – Москва, 2009. – 223 с. ; *Карпов Н. С.* Питання затримання обвинуваченого, який перебуває в розшуку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nvknivs/2010_3/karpov.htm ; та ін.
21. Див.: *Лукашов В. А.* Розыск скрывшихся преступников (по материалам органов охраны общественного порядка) : автореф. дис. на соискание научной степени канд. юрид. наук. – М., 1963. – С. 3 ; *Лукашов В. А.* Правовые вопросы, связанные с розыском скрывшихся преступников / *Лукашов В. А.* / В кн.: Вопросы предупреждения преступности. – Вып. 3. – М., 1966.
22. Див.: Ст. 2, п. 9 ст. 10 Закону України “Про міліцію” № 565-ХІІ від 20 грудня 1990 р. (Введений у дію Постановою ВР № 583-ХІІ ([583-12](#)) від 25.12.90, ВВР, 1991, № 4, ст. 21).
23. Бандурка О. М. Оперативно-розшукова діяльність : підручник / Бандурка О. М. – Харків, 2002. – Ч. 1. – 334 с.
24. Коновалова В. О. Інтуїція: поняття і роль у судочинстві / В. О. Коновалова, М. М. Панов // Вісник Академії правових наук України. – 1999. – № 1 (16). – С. 17–34.